

Ögonblick från en by

Byn har sannolikt alltid varit genomkorsad av villsamma vägar och stigar. Men något höll dem samman och såg till att de möttes så att byn kunde bestå. Ännu idag ligger spåren kvar där de en gång drogs, liksom de minnen som hakat fast i de urfasningar som skapats av den sönderfallande tiden. I kärnan har intrycken lagrats och händelserna har stillsamt levt vidare.

*Flint Anna i Lass Danilgard i Utanmyra uppvaktas på 75-årsdagen 1957.
Fr.v. Bus Gunnel, Bus Anna-Karin och Sara Wik. Foto: Okänd*

Den första bilden måste vara från 1957; det är Flint Anna i Lass Danilgard i Utanmyra som uppvaktas på sin sjuttiofemårsdag av mig längst till vänster, vid sidan av Anna-Karin och Sara. Vi är så små så situationen verkar arrangerad men innerlig; jag minns inte om jag var där så ofta. Flint Anna Danielsson var mor till många barn. Yngst var Dunder Per som kallades TV-Per eftersom han förmedlade och reparerade TV-apparater. I denna gård fanns byns första TV och de som är äldre än mig har berättat att byns ungar brukade samlas där för att se denna nymodighet. Mitt minne från det tillfället när fotot togs är flyktigt som en snöflinga. Jag kommer ihåg att jag tittar ut i mörkret mot byvägen; inte helt närvarande i det kalas som måste pågå i stugan. Kanske inväntar jag något; kanske att få gå hem, slippa barndomens begränsning.

Men ännu står åren och väntar på mig i en lång räckta av nödvändigheter som först måste ha sin gång. Tiden förskjuts bara sakta framåt; barnets tankar expanderar och med hjälp av fantasin görs det inre livet större än det yttre. Jag är en del i ett system av sammanhang efter sammanhang och vuxenvärlden sköter sitt fostrande med kärv distans och kantig omsorg. Vad var det som hade avgjort det förhållningssätt till barn som vissa föredde; varför överräcktes en het potatis från den ångande kokgrytan in i handflatan på ett litet barn vid potatis-skalningen inför tunnbrödsbaket? Eller hur kunde någon lyfta ett barn i armen rakt upp till hästtrillan eller som av en olyckshändelse råka träffa ett barnhuvud med en hässjestör när höet skulle läggas in på skullen?

1964. Konsumfilialen i Utanmyra. Butiksbiträdet Inga Danielsson avtackas.
Foto: Lejon Lina

Den andra bilden togs en vecka före midsommar 1964 när Konsumfilialen i Utanmyra slog igen. Butiken hade funnits sedan 1950-talets början i ett uthus på Halvarssons gård, mot den backe som kallades Åll-låjt, vars lutning på något sätt med tiden måste ha utjämnats för jag minns en farlig brant där man kunde få upp farten rejält särskilt med sparkstöttingen. Trots det bakslag som en stängd affär innebar visar byborna på fotot inga ledsna miner. Det uppskattade butiksbiträdet som tagit emot blommor från byborna är Inga Danielsson. Hederbevisningen lämnades av Ållanders Anna, Rullpers Anna, Betty Brottare, Björk Ingrid, Lejon Lina och Lafvas Karin. Här korsar det nya det invanda och hemmastadda. Att byn försågs med en handelsbod, och under en tid två stycken, var ändå inget annat än en parentes och det var uppenbart att ett så litet och sparsamt kundunderlag knappast kunde räcka till i den obönhörliga förändring som rullade fram. Det gamla bondesamhället gled sakta bort, men framtiden kunde ändå emotses med optimism.

Modern var ett ord som på 1960-talet brukades allt oftare; det hade en positiv men också uppfordrande klang. Jag hade inte målade naglar och tillfrågades varför och om jag inte ville vara modern, betonat med starkt och öppet ä. Det togs för givet att det modernas plats fanns på ytan. Men i det nya fanns också det oprövade inbyggt och ingen kunde ju känna till att i den moderna tiden väntade många överraskande tillkortakommanden.

1967 Sören, Sten och Rolf Boström. Foto: Bus Gunnel Åkesson

Bilden på Boströmsbröderna Sten, Rolf och Sören är från hösten 1967. De borrar efter vatten hos oss i Busgard. I en rolig mellanstund när de tog paus slog de sig ner med våra instrument i vardagsrummet och spelade. Några år tidigare var vi några flickor som ofta sökte oss till garaget hos Boström för att lyssna till bandets repetitioner. Trumpinnarnas slag elektrifierade luften och musikens starka glädjeämne fick för alltid en oskattbar betydelse. Borrningen på vår gård ledde aldrig till eget brunnsvatten men nio år senare drogs en kommunal vattenledning fram till byn och Utanmyra Vattenförening kunde bildas.

Bus Gunnel Åkesson